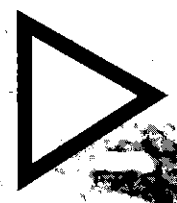

Stedelijk
Museum

BUREAU

AMSTERDAM

NO 67

ROZELIJN STRAAT 59 / 1016 NN AMSTERDAM

TEL 31(0)20 4220471 / FAX 31(0)20 6261730

WWW.SMBA.NL / MAIL@SMBA.NL

LETTERS

Matti Braun juni 23 juni 2002

BUNTA GARBO DA MATTI BRAUN

Quankam la 'Demokratiala Guvernado' klare remplasesis da la potenteso dil global industrio, l'elektita 'guideri' di la sep maxim granda ekonomii mondal kunvenis en la Ludwig Muzeo di Köln, en junio 1999, por diskutar la situeso ekonomial, ensemble kun Boris Yelcin, sub pikturi da Morris Louis e Mark Rothko.

Li sidis en ceneyo komisita da la Germana Federal Ministerio di Extera Aferi al artisto Matti Braun. Akompananta jurnalal informo deskriptis la maxim importanta peco da Braun: "La centrala verko es ronda tablo kun diametro de 3.50 metri. La surfaco di la tablo e la kolono en la mezo formacas un granda nedividebla unajo. La tota tablo konsistas ek perlo-blanka fibro-vitro e lua surfaco montras inkrusto di griza cirklo linoleuma. La centro es markizita per verda punto". En ca deskripto stacas kodexe la rezumo di la generala formulo por progresiva mobli del ero di 1960 - muldita un-pece ek poliestera fibro-vitro e kun la bordi obtuzigita. Co es la tipo di mobli qua supezeble akompanis l' anticipita Ero dil Ocio. La tablo da Braun simbole eruptas de la pavimento quale tridimensiona aproximado di pikturo da Kenneth Noland.

L' organizinti dil Konfero selektis la Muzeo pro ke ol ofris sekureso kontre altra internaciona kolekto di diferanta idei ed interesi - ti di la protestanti. La dokumentizo fotografal transiras la sekureso-sistemi dil Muzeo por expozar la kunveninta digni, lia interpretisti e gardisti, qui omna ne konciis ke lia atence direktita ceneyo artikulis lia exmoda asemblo ed anticipis lia ne-evitebla falio vere atingar rezulti.

La komisita konfereyo da Braun por la G8-somito trovasas inter plura verki qui okupas su pri eklektika katalogo de nekongruanta projekti di nia recenta historio kulturala; projekti qui defias ortodoxa kompreni. En *Bali* (1988) Braun referis a la komuneso artistala, *Pita Maha* (od: Ferma Rezolvemeso), fondesis da Walter Spies e Rudolf Bonnet en Ubud, Bali dum la tarda 1930. Ca artisti de Germania e Nederlando introduktis la tempore e l'aquarelo e suafoye proprigis lokala temi e mitologio aden sua propra verko sub lokal patroneso di Cokorda Gede Agung Sukawati. Ante ilua tro frua morto en 1942, Spies anke kun-koreografis nombro de 'tradicionala' dansi Baliana, qui presente ankore es dansata por occidental turisti.

Edo da Braun (1999) referas a Yorozu Tecugoro (1885-1927) fondinta membro di la *Fyuzankai*

Matti Braun

Ghor

14.5. bis 26.6.2000

Kunsthalle St.Gallen
Davidstrasse 40
CH-9000 St. Gallen
TEL: +41 71 222 10 14
FAX: +41 71 222 12 76

Öffnungszeiten
Di - Fr 14 - 18 Uhr
Sa/So 12 - 17 Uhr

grupo di piktisti Japoniana. Tecugoro kreditesis pro produktar l'unesma moderna ne-reprezentala pikturo en Japonia – ne-titulizita verko de 1912. Tamen, abstrakteso ja delonge agnoskesis en Japonia – lando ube la idei ocidental pri perspektivo unesme konsideresis kom maniero. Komprenende ocidental abstrakteso anke esis inspirita da tradiciono Japoniana.

Ghor (2000) referas a Leopold Sédar Senghor (1906-2001), aklamita poeto e Prezidinto di Senegal. Senghor esis l'unesma Afrikana membro dil Akademio Franca e tamen anke esis avancigero dil *Negritudo*. Dum l'ero di 1970 Senghor famoze komisis busto de su ipsa e propozo por Monumento di Afrikana Liberigo ad Arno Breker, la chefa skultisto di la Germana Triesma Imperio.

La projeto da Braun por la Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, *Bunta Garbo*, ekavas la poka konocata verko dal Belga skriptisto Andreas Juste (1918-1998). Same kam Senghor, Juste esis devota katoliko de kulturala kruco-voyi, ne en Central Afrika, ma en Gilly, en la pre-urbi di Charleroi, Belgia, ube il laboris kom advokato.

Skribit en la 'internaciona linguo' *Ido*, la tota produkturo literaturala da Juste (cirkume duadekdu noveli, poemari, pamfleti e tradukuri editita da lu ipsa) granda-parte es ne-obtenebla, e mem se ol esus tala, ol probable povus esar bone komprenata nur da admaxime 1000 lekteri en la mondo.

Dependante de la fonto konsultata, *Ido* es sive korupto sive perfektigo di la maxim konocata 'internaciona linguo' Esperanto. *Lingvo Internacia*, od 'Linguo Internaciona' esis publisita Ruse da Ludovik Lejzer Zamenhof en Warszawa, lore parto di la Rusa Imperio. Skribinte sub la nomo 'Esperanto', quo signifikas 'persono qua esperas' en la linguo traktata en la libro, Zamenhof probis 'kondensar' la evaluata 2.500 lingui di la mondo aden un qua povus esar aplikata kom auxiliara linguo o ponto inter diferante parolanta populi.

Zamenhof, judo Poloniana, edukesis en Bialystok, en west-Polonia okupita dal Rusi, inter plurlingua komuneso di judi, Poloni, Rusi, Lituani e Germani. La probo produktar unionanta auxiliara linguo evidente esis atraktiva. Zamenhof ne esis l'unesma linguifero. L'unesma konocata probo es la *Lingua Ignota* per qua pioniresis abadino di Rupertsberg de la 12ma yarcento, Hildegarde de Bingen. Savante ke socii Europana dil 12ma yarcento havis existanta komuna linguo, la Latina, elua aspiro ne es konsiderinda kom

MATTI BRAUNS 'BUNTA GARBO'

Hoewel het 'democratische bestuur' zichtbaar is verdrongen door de macht van de gemondialiseerde industrie, verzamelden zich in juni 1999 de gekozen 'leiders' van 's werelds zeven grootste nationale economieën in het Keulse Ludwig-museum om samen met Boris Jeltsin onder schilderijen van Morris Louis en Mark Rothko de economische toestand in de wereld de bespreken.

De omgeving waarin zij zaten was in opdracht van het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken gemaakt door de kunstenaar Matti Braun. Een begeleidend persbericht beschreef Brauns topstuk: 'Het centrale werk is de ronde tafel met een doorsnede van drieënhalve meter. Het tafelblad en de zuil in het midden vormen één grote ondeelbare eenheid. De hele tafel is gemaakt van parelwitte polyester glasvezel: het werkblad is ingelegd met een grijze cirkel van linoleum. Het midden wordt gemarkeerd door een groene stip.' Losjes verweven in deze beschrijving is een samenvatting van het standaardrecept voor progressief meubilair in de jaren zestig – in één stuk gevormd uit polyester glasvezel en ontdaan van scherpe randen. Dat is het soort meubilair waarmee het verwachte 'vrijtijdstijperk' gepaard zou gaan. De tafel van Braun komt symbolisch uit de grond als een driedimensionale benadering van een schilderij van Kenneth Noland.

De organisatoren van de conferentie kozen het museum omdat het veilige plaats bood ten opzichte van een andere internationale verzameling van verschillende denkbeelden en belangen – die van de tegenstanders. De fotografische documentatie van Braun omzeilt de veiligheidssystemen van het museum en toont de verzamelde hoogwaardigheids-

MATTI BRAUN'S 'BUNTA GARBO'

Although Democratic Governance has been seen to have been superseded by the power of globalised industry, the elected 'leaders' of the world's seven largest national economies assembled in Köln's Museum Ludwig in June 1999 to discuss the world's economic situation together with Boris Yeltsin beneath paintings by Morris Louis and Mark Rothko.

The environment in which they sat was commissioned by the German Federal Foreign Office from the artist Matti Braun. An accompanying press release described Braun's centrepiece: 'The central feature is the round table with a diameter of 3.50m. The table's surface and the column in the middle form one large indivisible unit. The whole table is made from pearl-white polyester fiberglass: the working surface is laid with a grey circle of linoleum. The center is marked by a green dot'. Loosely encoded within this description is a summary of the generic formula for progressive 1960's furniture – moulded in one piece from polyester fibreglass and pared of sharp edges. This is the type of furniture that was supposed to accompany the anticipated Leisure Age. Braun's table symbolically erupts from the floor like a three dimensional approximation of a Kenneth Noland painting.

The Conference organisers chose the Museum as it afforded a position of security from another international collection of different ideas and interests – those of protestors. Braun's photographic documentation bypasses the Museum's security systems to expose the assembled dignitaries, their translators and guards all of whom were unaware that their carefully orchestrated surroundings articulated their outdated assembly and anticipated their inevitable failure to make

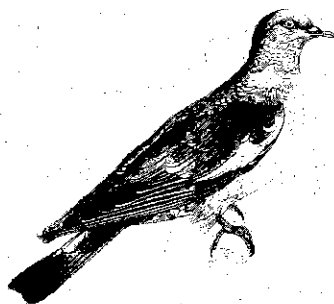
avancigo dil komunikado ma nur kom kódexo gnosal. Kontree, Zamenhof meritas l'agnosko laborir segun tradiciono avancigita en la 18ma yarcento da homi quale René Descartes en Francia, e Jan Amos Komenski en Chekia, qui deziris remplasigar la Latina, la linguo di la konservema Eklezio Katolika, per linguo qua povus unionar, vice dividir.

Zamenhof simpligis existanta kompleksa reguli gramatikala por krear reguloza e senecepta moyeno di linguo-konstruktado. Il anke inventis simile reguloza e fonetika sistemo di espelo. La *Lingvo Internacia* da Zamenhof, od Esperanto, quale ol divenis konocata, konstruktosis cirkumkinacent klefo-vorti, veninta de vorti trovita en la existanta Europana dictionarii, tale, ke ol facile esis adaptebla, por ke nova vorti povez esar kreata se necese.

Ye 1900 reprezentieri di la tre rapide kreskanta nombro de diversa internaciona-linguo-parolanta populi kunvenis kun Zamenhof ye l' Universal Expozo en Paris, por decidir pri la sinso di la linguo komuna. On decidis formacar 'Delegaciono por l' Adopto di Internaciona Linguo Auxiliara'. En 1907 on kreis komitato por explorar l' experienci

LA FABLI DI PIGO

ANDREAS JUSTE

bekleders, hun vertalers en bewakers, die geen van allen beseften dat hun zorgvuldig georkestreerde omgeving model stond voor hun achterhaalde bijeenkomst en vooruitliep op hun onvermijdelijke onvermogen om ook maar iets uit te richten.

Het conferentie-ameublement van Braun voor de G8-top staat tussen een aantal werken die zich bezighouden met een willekeurige reeks ongelijksoortige projecten uit onze jongste culturele geschiedenis; projecten die de geijkte inzichten op de proef stellen. In *Bali* (1998) verwees Braun naar de kunstenaarskolonie *Pita Maha* (oftewel 'vastbeslotenheid'), die eind jaren dertig in Ubud op Bali werd opgericht door Walter Spies en Rudolf Bonnet. Deze kunstenaars uit Duitsland en Nederland introduceerden de tempera en de aquarel en namen onder het beschermheerschap van Cokorda Gede Agung Sukawati op hun beurt plaatselijke thema's en mythologie in hun werk over. Voor zijn vroegtijdige dood in 1942 was Spies ook nog mede-choreograaf van een aantal 'traditionele' Balinese dansen die ook nu nog altijd worden uitgevoerd voor westerse toeristen.

Brauns *Edo* (1999) verwijst naar Yorozu Tetsugoro (1885-1927) een van de oprichters van de Japanse schildersgroep *Fyuzankai*. Op naam van Tetsugoro staat het eerste non-figuratieve schilderij in Japan – een naamloos werk uit 1912. Maar abstractie was allang erkend in Japan – een land waar westerse ideeën over perspectief aanvankelijk als een foefje waren beschouwd. Natuurlijk was de westerse abstractie ook rechtstreeks geïnspireerd door de Japanse traditie.

Ghor (2000) verwijst naar Léopold Sédar Senghor (1906-2001), gevierd dichter en president van Senegal. Senghor was

any real difference to anything.

Braun's commissioned conference suite for the G8 summit sits amongst several works that engage with an eclectic catalogue of incongruous projects from our recent cultural history; projects that challenge orthodox understandings. In *Bali* (1998) Braun referred to the artists' community, *Pita Maha* (or Strong Determination), founded by Walter Spies and Rudolf Bonnet in Ubud, Bali during the late 1930's. These artists from Germany and the Netherlands introduced tempera and watercolour and in turn appropriated local themes and mythology into their own work under the local patronage of Cokorda Gede Agung Sukawati. Before his premature death in 1942, Spies also co-choreographed a number of 'traditional' Balinese dances which are still performed to Western tourists today.

Braun's *Edo* (1999) makes reference to Yorozu Tetsugoro (1885-1927) a founder member of the *Fyuzankai* group of Japanese painters. Tetsugoro is credited with producing the first Modern, non-representational painting in Japan – an untitled work from 1912. However, abstraction had been long recognised in Japan – a country where Western ideas of perspective had been considered at first to be a gimmick. Western abstraction had also of course been inspired directly by Japanese tradition.

Ghor (2000) refers to Leopold Sédar Senghor (1906-2001) an acclaimed poet and President of Senegal. Senghor was the first African member of the Académie Française and yet was also a promoter of *Négritude*. During the 1970's Senghor famously commissioned a bust of himself and a proposal for a Monument of African Liberation from Arno Breker, the chief sculptor of the German Third Reich.

di la Delegaciono. Pos plusa dekedok kunveni, la Komitato, konsistanta ek, inter altri, profesoro Otto Jespersen (linguisto), Richard Lorenz (fizikisto) e Wilhelm Ostwald (kemiisto Nobel-premiizita) e Louis Couturat (matematikisto e filozofo) e Louis De Beaufront (guidanta pledanto por l' Esperanto-movimento en Francia) anuncis lia experienci ye la Kolegio di Francia en Paris. Li propozis l' adopto di reformita versiono de Esperanto. Propozita reformi inkluzis l' abandono dil acentizita literi qui obstruktis l' imprimita produkturi (pro ke komercala imprimerii ne voluntis spensar pekunio por la necesa nova liter-imprimala komponenti), l' establiso di vortaro kun neutra genro e la forigo di la morfologio aglutiniva di Esperanto ed omno di olua Slava sintaxo. Ca experienci rezultis en la kreo di *Esperanto Reformita* o, quale ol divensi konocata, *Ido* – Esperanto-sufixo signifika 'decendantata de'. Reformo di la developeskanta linguo ne-eviteble efektigas rupto, pro ke 'ameliorar' ne-eviteble, anke signifika 'purgar' e jus ante la milito di 1914-1918 la 'homi qui esperis' fendis su aden du parti.

Bunta Garbo prizentas serio de propozi por la

Andreas Juste

het eerste Afrikaanse lid van de Académie Française maar was ook voorvechter van de *Négritude*. In de jaren zeventig liet Senghor een befaamd borstbeeld van zichzelf en een ontwerp voor een 'monument voor de Afrikaanse bevrijding' maken door Arno Breker, rijksbeeldhouwer van het Duitse Derde Rijk.

Brauns project voor het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, *Bunta Garbo*, ontsluit het weinig bekende werk van de Belgische schrijver Andreas Juste (1918-1998). Net als Senghor was Juste een vroom katholiek op een kruispunt van culturen, niet in Centraal-Afrika maar in Gilly, in de buitenwijken van het Belgische Charleroi, waar hij als advocaat werkte. De hele literaire productie van Juste (van zo'n vijftientig zelf uitgegeven romans, dichtbundels, pamfletten en vertalingen) is geschreven in de 'internationale taal' *Ido* en is grotendeels onverkrijgbaar; maar anders zouden er waarschijnlijk hoogstens duizend lezers op de hele wereld zijn die er iets van begrepen.

Afhankelijk van degene die je raadpleegt is het *Ido* ofwel een verwatering ofwel een verfijning van de bekendste 'internationale taal', het Esperanto. *Lingvo Internacia* (oftewel 'internationale taal') werd in 1887 door Ludovic Lejzer Zamenhoff als Russisch handboek uitgegeven in Warschau, dat toen tot het Russische Rijk behoorde. Zamenhoff schreef onder de schuilnaam 'Esperanto' – 'iemand die hoopt' – in de taal die hij beschreef en hij probeerde de naar schatting vijftientighonderd talen op de wereld terug te dringen tot één, die universeel was toe te passen als hulptaal of als brug tussen verschillende sprekende volken.

Zamenhoff groeide als Poolse jood op in Bialystok, in het door Rusland bezette West-Polen, binnen een veeltalige gemeenschap van

Braun's project for the Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, *Bunta Garbo*, excavates the little known work of the Belgian writer Andreas Juste (1918-1998). Like Senghor, Juste was a devout Catholic from a cultural crossroads, not in Central Africa but Gilly, in the suburbs of Charleroi, Belgium where he worked as a lawyer. Written in the 'international language' *Ido*, Juste's entire literary output (of approximately twenty five self-published novels, collections of poems, pamphlets and translations) is largely unavailable and were it be so, could only be properly understood by probably, at most, 1000 readers worldwide.

Depending upon who you consult *Ido* is either a corruption or refinement of the best known 'international language' Esperanto. *Lingvo Internacia*, or 'International Language' was published as a Russian textbook in 1887 by Ludovic Lazar Zamenhoff in Warsaw, then part of the Russian Empire. Writing under the pseudonym 'Esperanto', or 'a person who is hoping' in the language that it described, Zamenhoff attempted to condense the estimated 2,500 languages of the world into one that could be universally applied as an auxiliary language or bridge between different speaking peoples.

Zamenhoff, a Polish Jew, grew up in Bialystok in Russian occupied Western Poland within a multilingual community of Jews, Poles, Russians, Lithuanians and Germans. The search to identify a unifying auxiliary language held obvious appeal. Zamenhoff was not the first person to single-handedly construct a language. The first known is the *Lingua Ignota* that was pioneered by a 12th Century Abbess of Rupertsberg, Hildegard of Bingen. Given that 12th Century European societies had an existing common

kovro-pagini di riimprimita edituri de la verki da la maxim bone konocata Idista skriptisto - Andreas Juste². Same kam Ido cherpas de larja fonto de existanta lingui, la propozi di Braun adoptas vasta spektro de imaji por ilustrar la verki da Juste. Ca koncepti es akompanata da serio di retatra strukturi qui forsan explikas la maniero quale ne-eviteble subisas formacon la universal movementi idealista: serio de fraciona celuli. E tamen, en la strukturi di Braun ca celuli montras interkonekto vice existo izolite l' un del altra.

Parolanti di internaciona lingui povas esar vidadata kongregar aden serio de minoritata grupi kun normale idei kontrastanta l' un del altra. Eminent expozanti di Ido historiale inkluzis politikala disidenti tam sinistra kam dextra ed ideologie esis persekutita da rejimi autoritatoza. Hodie, inter Ido-uzanti trovesas lektanti di la revuo por geyi e lesbiani *La Kordiego Geyal* e sama-tempe, adheranti dil eklezio katolika, qui fundamente opozas homeosexualeso³. Sama-tempe Ido divenis linguo di deskontenta yunaro per olua adopteso da desakordanta rok-bandi dum l' aparesko di la tala-nomizita *Esperantocore*⁴

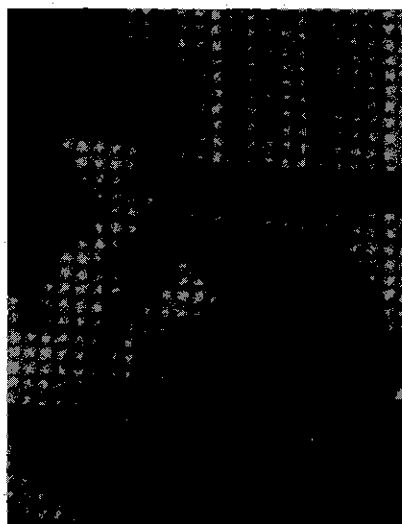
joden, Polen, Russen, Litouwers en Duitsers. De poging om tot een verbindende hulptaal te komen sprak duidelijk tot de verbeelding. Zamenhoff was niet de eerste die op eigen houtje een taal construeerde. Het eerste bekende voorbeeld is de *Lingua Ignota* waarmee de twaalfde-eeuwse abdis van Rupertsberg Hildegarde van Bingen pionierde. Aangezien de twaalfde-eeuwse Europese samenlevingen een bestaande gemeenschappelijke taal in het Latijn bezaten, dient haar poging niet te worden beschouwd als middel om de communicatie te bevorderen maar eerder als een occulte code. Het werk van Zamenhoff moet daarentegen worden gezien in de traditie die in de achttiende eeuw werd hooggehouden door mensen als René Descartes in Frankrijk en Johan Amos Comenius in Tsjecho-Slowakije, die streefden naar een vervanging van het Latijn, de taal van de reactionaire katholieke Kerk, door een taal die eerder zou verenigen dan verdelen. Zamenhoff vereenvoudigde de bestaande ingewikkelde grammaticaregels en ontwikkelde een middel tot taalconstructie dat regelmatig was en geen uitzonderingen kende. Ook ontwierp hij net zo'n regelmatig en fonetisch spelsysteem. Zamenhoffs *Lingvo Internacia* - of Esperanto, zoals de naam ging luiden - werd opgebouwd uit zo'n vijfhonderd sleutelwoorden afkomstig uit de woordenschat die schuilging in de bestaande Europese woordenboeken, en wel zo dat er met een eenvoudige aanpassing zonedig nieuwe woorden konden worden gevormd.

In 1900 kwamen vertegenwoordigers van het snel groeiende aantal volken dat een verschillende internationale taal sprak met Zamenhoff bijeen op de Wereldtentoonstelling in Parijs om over de koers van verscheidene *lingue*

language in Latin, her pursuit cannot be seen as one that would advance communication but instead as a Gnostic code. Zamenhoff should be seen instead to have been working within a tradition advanced in the 18th Century by the likes of René Descartes, in France, and Jan Amos Comensky, in Czechoslovakia, that sought to replace Latin, the language of the reactionary Catholic Church, with a language that would unite rather than to divide. Zamenhoff simplified existing complex grammatical rules to create a regular and exception free means of language construction. He also devised a similarly regulated and phonetic spelling system. Zamenhoff's *Lingvo Internacia* or Esperanto, as it became known, was built from around five hundred key words derived from the vocabularies concealed within the existent European dictionaries in such a way that it was easily adaptable so that new words could be created when necessary.

By 1900 representatives from the rapidly growing number of diverse international language speaking peoples met together with Zamenhoff at the Universal Exposition in Paris to decide upon the course of diverse *lingue franche*. It was determined that a 'Delegation for the Adoption of an International Auxiliary Language' be formed. In 1907 a committee was created to explore the Delegation's findings. After a further eighteen meetings, the Committee, consisting of, amongst others, Professors Otto Jespersen (a linguist), Richard Lorenz (a physicist) and Wilhelm Ostwald (a Nobel Prize winning chemist) and Louis Couturat (a mathematician and philosopher) and Louis de Beaufront (the leading advocate of the Esperanto movement in France) announced their findings at the *College de France* in

Andreas Juste Serchado Poemo en dek kanti

e da Budhisti qui multa-maniere povas konsiderar kom kultural opozanti. Forsan on povas konsiderar ke Ido trovas rolo kom internacia linguo di populi marjinaligita vice utensilo di Eurocentral Imperialismo (esante ula-maniere la laterala produktajo di koloniala Universal Expozo). *Bunta Garbo* questionas quale uzanti di auxiliara linguo povas kunvenar en internacia konfero kun komuna kompreno di, e pasiono por, l' eklektika skripturi da Andreas Juste.

Rob Tufnell, 2002
Helpana Konservisto
Dundee Arti Nun-tempala

1. *Alpha-Ro e Pillar of Dawn* (amba verki 1961) da Morris Louis ed *Earth and Green* (1955) da Mark Rothko
2. De qui un esos plu kam prototipo ed adoptita dal Amsterdamana editario *Tia Libro*, prenante la projeto di Braun ek la kunteksto di la galerio ed aden l' Ido-sub-kulturo.
3. En 1928 la Ligo Mondala por Sexuala Reformo adoptis Esperanto kom olua oficiala linguo dum l' inaugurala konfero en København.
4. *Pichismo*, l' Ukrainiana punk-bando e su-proklaminta fondinti di *Esperantocore* muzikizis poezio da Andreas Juste.

franche. te beslissen. Er werd besloten tot de vorming van een 'delegatie voor de aanvaarding van een internationale hulptaal'. In 1907 werd een commissie ingesteld om de bevindingen van de delegatie te onderzoeken. Na nog eens achttien bijeenkomsten maakte de commissie – die onder meer bestond uit de hoogleraren Otto Jespersen (linguïst), Richard Lorenz (natuurkundige), Wilhelm Ostwald (Nobelprijswinnaar scheikunde), Louis Couturat (wiskundige en filosoof) en Louis de Beaufront (de grootste voorvechter van de Esperanto-beweging in Frankrijk) – haar bevindingen bekend in het *Collège de France* in Parijs. Ze bepleitten de aanvaarding van een herziene versie van het Esperanto. De voorgestelde herzieningen behelsden de afschaffing van de letters met accenten die het drukwerk hadden belemmerd (want commerciële drukkers wensten niet te investeren in de benodigde nieuwe lettercomponenten), de vaststelling van een neutraal geslacht en de opheffing van de opeenhoping van woorddelen en elke Slavische zinsbouw van het Esperanto. Deze bevindingen leidden tot de vorming van het *Esperanto Reformita* ofwel het zogeheten Ido – een Esperanto-achtervoegsel dat 'afkomstig van' betekent. Hervorming van de ontluisende taal zou onvermijdelijk tot een scheuring leiden, aangezien 'verbeteren' onvermijdelijk ook 'zuiveren' inhoudt en 'de mensen die hoopten' aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog in twee kampen verdeeld raakten.

Bunta Garbo toont een reeks omslagontwerpen voor de herdrukken van de werken van de bekendste Idoïstische schrijver – Andreas Juste. Zoals het Ido uit een ruime bron van bestaande taal put, zo bedienen de ontwerpen van Braun zich van een breed

Paris. They proposed the adoption of a reformed version of Esperanto. Proposed reforms included abandoning the accented letters that had obstructed print production (as commercial printers were reluctant to invest in the necessary new letterpress components), the establishment of a vocabulary with neutral gender and the removal of Esperanto's agglutinative morphology and of any of its Slavic syntax. These findings resulted in the creation of *Esperanto Reformita* or, as it came to be known, 'Ido' – a Esperanto suffix meaning 'descended from'. Reform of the nascent language would inevitably cause a rupture as 'to improve' inevitably, also means 'to purge' and on the eve of the 1914-18 War the 'people that were hoping' split into two factions.

Bunta Garbo presents a series of proposals for the covers of reprinted editions of the works of the best known Idoist writer – Andreas Juste. Just as Ido draws from a broad source of existing language, Braun's proposals adopt a wide array of imagery to illustrate the works of Juste. These designs are accompanied by a series of web-like structures that perhaps articulate the way in which idealistic universal movements inevitably take form – as a series of fractious cells. And yet in Braun's structures these cells are seen to interconnect rather than exist in isolation from one another.

International language speakers can be seen to congregate into a series of minority groups with otherwise contradictory ideas to one another. High profile exponents of Ido have historically included political dissidents from both the left and the right and have accordingly been persecuted by authoritarian regimes. Amongst Ido users today are readers of the Gay and Lesbian magazine *La Kordiego Geyal* and

beeldenarsenaal om de werken van Juste te illustreren. Deze ontwerpen gaan vergezeld van een reeks webachtige structuren die misschien duidelijk maken hoe idealistische universele bewegingen onvermijdelijk vorm aannemen – als een reeks gedeelde cellen. Maar in de bouwsels van Braun blijken die cellen toch weer verbonden te zijn en niet gescheiden van elkaar te bestaan.

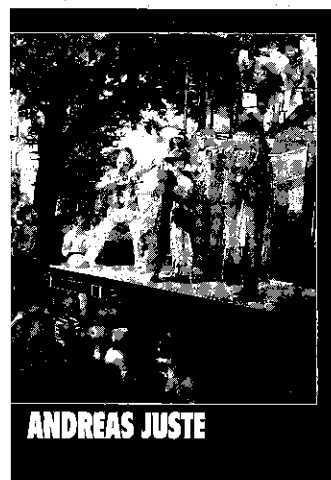
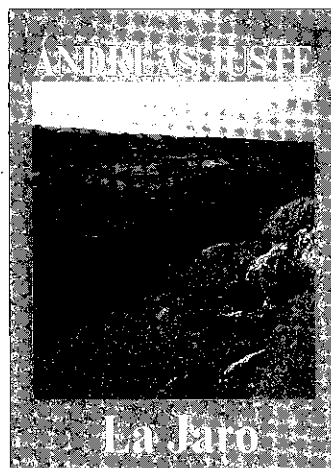
De sprekers van internationale talen blijken zich te verenigen in een aantal minderheidsgroeperingen, wier denkbeelden verder niet met elkaar stroken. Tot de vooraanstaande exponenten van het Ido behoren van oudsher politieke dissidenten van links en rechts, die dan ook door autoritaire regimes zijn vervolgd. Onder de huidige Ido-gebruikers bevinden zich de lezers van het homoseksuele en lesbische tijdschrift *La Kordiego Geyal*, maar ook volgelingen van de katholieke Kerk, die fundamenteel tegen homoseksualiteit is³. Tegelijkertijd is het Ido een taal geworden van ontevreden jongeren, doordat het met de komst van de zogeheten *Esperantocore*⁴ is omarmd door schetterende rockbands, en van boeddhisten, die in menig opzicht als culturele tegenpolen te beschouwen zijn. Misschien zal het Ido eerder een rol blijken te vinden als internationale taal van randfiguren dan als werktuig van 'eurocentrisch imperialisme' (want in een aantal opzichten is het immers een bijverschijnsel van een koloniale Wereldtentoonstelling). *Bunta Garbo* vraagt hoe de gebruikers van een hulptaal samen kunnen komen op een internationale conferentie met een gemeenschappelijk inzicht in en een voorliefde voor de eclectische geschriften van Andreas Juste.

Zoals de geschriften van Juste een vertekening vormen – een onduidelijk kruispunt tussen verschil-

lende denkwijzen – zo zijn de installaties van Braun, met hun weerbarstige structuren, spiegelende oppervlakken en gemodelleerde meubilair, net zo complex. Het werk van Braun biedt geen verklaringen van de geschiedenissen waardoor het is ingegeven maar biedt in plaats daarvan een reeks punten die duidelijk maken dat er geen verklaringen zijn, geen eenvoudige lijnen tussen denkbeelden en daden. Of ze nu zijn ingegeven door internationale bijeenkomsten of door de geest van enkelingen die proberen een consequente houding in te nemen, de werken van Braun geven uiting aan de schijnbaar oneindige veelheid van culturele tradities en vocabulaires.

Rob Tufnell, 2002
Assistant-Curator
Dundee Contemporary Arts

1. *Alpha-Ro* en *Pillar of Dawn* van Morris Louis (beide uit 1961) en *Earth and Green* van Mark Rothko (1955).
2. Waarvan een van de prototypes is uitverkoren door de Amsterdamse uitgeverij *Tia Libro*, die het project van Braun uit de context van de galerie naar de Ido-subcultuur zal overbrengen.
3. In 1928 aanvaardde de 'Wereldliga voor seksuele hervorming' op de oprichtingsconferentie in Kopenhagen het Esperanto als haar officiële taal.
4. *Pichismo*, de Oekraïense punkband en zelfbenoemd stichter van de *Esperantocore*, heeft gedichten van Andreas Juste op muziek gezet.

simultaneously, followers of the Catholic Church, which fundamentally opposes homosexuality³. At the same time Ido has become a language of disaffected youth through its adoption by discordant rock bands with the advent of so called *Esperantocore*⁴ and by Buddhists who in many ways can be seen as cultural opposites. Perhaps Ido can be seen to find a role as an international language of marginalised peoples rather than as a

tool of Eurocentric Imperialism (being in some ways the by-product of a colonial Universal Exposition). *Bunta Garbo* asks how users of auxiliary language can come together in international conference with a shared understanding of, and a passion for, the eclectic writings of Andreas Juste.

Just as Juste's writings form an oblique locus – an obscure point of intersection between different ways of thinking – so Braun's installations, with their fractious structures, reflective surfaces and moulded furniture, are similarly complex. Braun's works do not offer explanations to the histories that inform them but offer instead a series of loci that articulate that there are no explanations, no simple trajectories between ideas and actions. Whether informed by international assemblies, or the minds of individuals trying to find a consistent position, Braun's works articulate the seemingly endless plurality of cultural traditions and vocabularies.

Rob Tufnell, 2002
Assistent-Conservator
Dundee Contemporary Arts

1. Morris Louis' *Alpha-Ro* and *Pillar of Dawn* (both works 1961) and Mark Rothko's *Earth and Green* (1955)
2. One of which is to be taken beyond prototype and adopted by the Amsterdam publisher *Tia Libro* taking Braun's project beyond the gallery context and into the Ido subculture.
3. In 1928 the World League for Sexual Reform adopted Esperanto as its official language at its inaugural conference in Copenhagen.
4. *Pichismo*, the Ukrainian punk band and self proclaimed founders of *Esperantocore* have set poetry by Andreas Juste to music.

opportunity.i.am

GIJS MÜLLER: LOPEN VOOR DE BIJLMER

Al enige tijd werkt Bureau Amsterdam samen met Artoteek Zuidoost in het project 'BijlmAIR'. Het uitgangspunt van dit project is om telkens voor een periode van vijf maanden een jonge kunstenaar te laten resideren (Artist In Residence) in de Amsterdamse wijk Bijlmermeer. Gedurende dit verblijf moet werk ontstaan dat refereert aan de bijzondere sociaal-geografische omstandigheden van dit multiculturele stadsdeel. Gijs Müller woonde er van augustus 2001 tot en met februari 2002.

Voor velen zal Gijs Müller, meer dan kunstenaar, bekend zijn als 'Uw nieuwste Vriend'. Met deze slogan presenteerde hij zich in het voorjaar van 2000 in paginagrote krantenadvertenties en in reclamespotjes. Daarin was hijzelf steevast de hoofdpersoon: keurig gekapt, in pak gestoken, de hand uitgestoken, kortom als de ideale schoonzoon diende hij zich aan als 'uw nieuwste vriend'. Die mediacampagne was de vervolmaking van het project waar Müller toen al vijf jaar mee bezig was. Sinds hij er in

1995 mee afstudeerde van de AKI in Enschede is 'Uw nieuwste Vriend' steeds laagder geworden. Alles draaide om de presentatie van Müller zelf, om zijn boodschap en de communicatie naar het publiek, uiteindelijk uitgroeënd naar een doorslaggevende rol van de media bij het maken van het 'product'. Een product dat zo ongrijpbaar als een kunstwerk is gebleven. Want wie is nu precies 'Uw nieuwste Vriend'? Wat moeten we ons voorstellen van een vriendschap met die jongeman die in advertenties zo vriende-

lijk zijn hand naar ons reikt? "Uw nieuwste vriend is een emotioneel product met een enorme uitstraling", zegt Müller in een interview in *Vrij Nederland* van 5 augustus 2000. "Het is gebaseerd op precies dezelfde codes als die door reclamemakers wordt gebruikt". Dat was dan ook de reden waarom Müllers project werd aangegrepen door ADCN, de Art Directors Club Nederland om het onderwerp te maken van een twee weken durend, grootschalig media-offensief. Het hoogtepunt hiervan was een optreden

in een reclamespotje van Compaq, in de rust van de WK-finale tussen Frankrijk en Italië. Voetbalminnend Nederland werd via de televisie openhartig toegesproken door Müller: "Sommige mensen zijn piloot. Ik ben vriend". Recht in de onderbuik aankomend, precies zoals reclamemakers dat willen. Het vriend-project loopt ook nu nog, via de website www.uwnieuwstevriend.nl. Daar zijn onder meer allerlei paraferalia te koop, zoals schattige kus-sentjes in de vorm van een hart met de tekst 'Ik ken Gijs Müller persoonlijk'. Met zijn werk beweegt Müller zich op een experimenteel terrein waar kunst en media elkaar raken. De media – kranten, tijdschriften, televisie, internet – vormen zijn tentoonstellingsruimte. "Wat heb je eraan om alleen op je atelier te zitten? Ik wil een groot publiek bereiken, van Assen tot Rodeschool". Het liefst verschijnt hij op de cover van een tijdschrift, zoals vorig jaar nog op die van het blad *Man*. Al deze mediaverschijningen bevestigen het beeld van Müller als een *self-made man* – zoals iedere kunstenaar dat is. Maar de kunstenaar Müller gaat schuil achter een alter ego waarin weliswaar iets van de persoon Müller te herkennen is, maar dat bovenal gestalte krijgt dankzij de media. Voor het project waaraan hij werkt in het kader van BijlmAIR heeft Müller een nieuw alter ego opgebouwd. Tijdens zijn verblijf in de Bijlmer liet hij zich niet zo zeer inspireren door de vele (110) culturen die er onderdak hebben gevonden, als wel door de codes van de Bijlmerjeugd. Die wentelt zich, in beleidsmakersjargon, in een zijn 'kansarme' positie. Naar Müllers eigen indruk straalt het een sfeer van onvermogen uit, hetgeen volledig indruist tegen zijn instelling zoals die zo treffend tot uitdrukking komt in 'Uw nieuwste Vriend'. Op een of andere manier wilde hij een voor-

beeld stellen. Het resultaat van zijn verblijf in de Bijlmer heeft een sportief karakter: "Ik heb besloten om iets te gaan bewijzen, te laten zien dat je in dit land kansen kan scheppen als je je eigen voorwaarden stelt. Ik wil een concrete prestatie neerzetten die iedereen begrijpt: ik ga een marathon lopen". Het doel is om zichzelf als sportheld te manifesteren, een gemakkelijk herkenbaar voorbeeld waaraan anderen zich kunnen spiegelen.

In drie maanden volgt Müller – die geen enkele sportieve achtergrond heeft – nu trainingen om de marathon daadwerkelijk te gaan lopen en zo te bewijzen dat met het nodige doorzettingsvermogen het schier onmogelijke mogelijk is te maken. Müller laat zijn zelfopgelegde uitputtings-slag eindigen op de splinternieuwe, maar nog weinig gebruikte, atletiekbanaan van Stichting Sportcomplex Sport Kraaiennest, bij de flat Kleiburg in de Bijlmer. De datum van het opmerkelijke evenement heeft hij vastgesteld op 26 mei. Müller zou Müller niet zijn als hij er niet ook aandacht aan zou besteden in de vorm van pakkende beelden die refereren aan reclame-uitingen. Maar behalve de aanwezigheid in de media is het toch ook vooral de bedoeling dat zijn marathon het een echt publieksevenement wordt: "Mijn finish zal de triomf van het publiek zijn". In samenwerking met verschillende sponsors, reclamebureaus, zal er ook een publicatie verschijnen waarin Müllers triomf is vastgelegd.

Opportunity I Am, zoals het project heet, past qua stijl helemaal in Müllers oeuvre: gelikt en tegelijk uitdagend, mediageil maar ook nieuwsgierigmakend. Opportunistisch als hij is, althans is het beeld dat hij overbrengt, heeft Müller de opdracht in het kader van BijlmAIR naar zijn eigen hand weten te zetten. Die

opdracht is om als resultaat van het verblijf in de Bijlmer 'werk te maken dat zich spiegelt aan de multiculturele samenleving van Amsterdam Zuidoost. Dit commentaar kan reflecteren op één of meerdere niveaus van die samenleving: stedenbouwkundig, sociaal maatschappelijk, biologisch, antropologisch, economisch, historisch, etc. De stad Amsterdam Zuidoost dient als inspiratiebron'. Dat is althans de grondslag van het samenwerkingsverband tussen Stedelijk Museum Bureau Amsterdam en Artoteek Zuidoost/Het Nieuwe Podium. De keuze van de kunstenaars die in de Bijlmer resideren wordt gemaakt door een vijfkoppijge commissie. Tot en met 2004 zullen zij jaarlijks twee kunstenaars hiervoor selecteren. Graham Harwood van het Engelse kunstinitiatief Mongrel ging Müller voor. Zijn werkperiode in de Bijlmer resulteerde in een SMS-project in samenwerking met de lokale radio, dat vorige zomer tijdens het Kwakoe Festival van start ging. Op dit moment verblijft het duo Edwin Janssen/ Tracey McKenna op de residentieplaats, de atelierwoning Millingenhof. Het samenwerkingsverband tussen Bureau Amsterdam en Artoteek Zuidoost/Het Nieuwe Podium, dat gehuisvest is op de Bijlmerdreef, is een rechtstreeks resultaat van het verzoek van de gemeente Amsterdam om komende tijd eigenzinnige 'allianties' tussen kunstinstellingen aan te gaan. Stedelijk Museum Bureau Amsterdam heeft een artistiek programma dat gericht is op de allerlaatste en nog weinig bekende ontwikkelingen in de actuele kunst, terwijl Artoteek Zuidoost juist een zo breed en gedifferentieerd mogelijk publiek tracht te benaderen met haar activiteiten. BijlmAIR kwam mede voort uit een grote voorliefde voor het experimenteren met mogelijkheden om nieuwe

publieksgroepen te bereik-
ken.
Gijs Müller, *Opportunity I Am*, 26 mei 2002. Finish ca. 16.00 uur.
Voor meer informatie:
Artoteek Zuidoost,
020-691.13.22.
Zie ook www.smba.nl,
www.opportunity.i.am en
www.uwnieuwstevriend.nl

Jelle Bouwhuis

GIJS MÜLLER: RUNNING FOR THE BIJLMER

For some time now the Bureau Amsterdam has been cooperating with Artotheek Zuidoost in the 'BijlmAIR' project. The point of departure for the project is to have a series of young artists successively each live for a period of five months as Artists In Residence in Amsterdam's Bijlmermeer neighbourhood. During their stay they are to create work that refers to the peculiar socialgeographical circumstances of this multicultural District. Gijs Müller lived there from August, 2001, through February, 2002.

For many Gijs Müller will be better known as 'Your Newest Friend' than as an artist. He introduced himself with this slogan in the spring of 2000 in full-page newspaper advertisements and advertising spots. In these he was himself invariably the main character: hair neatly cut, wearing a suit, hand extended in greeting – in short, like the ideal son-in-law he presented himself as 'your newest friend'. This media campaign was the fulfilment of the project with which Müller had then been occupied for five years. Since his graduation in 1995 from the Art Academy AKI in Enschede, 'Your Newest Friend' had taken on increasingly more layers of meaning. Every-thing turned on Müller's own presentation of himself, on his message and his communication with his audience. It ultimately grew into an examination of the decisive role of the media in making a 'product' – a product that remains as elusive as an artwork. What precisely is 'your newest friend'? What are we supposed to think of a friendship with this young man who extends his hand to us in so friendly a manner in advertisements? 'Your newest friend is an emotional product with an enormous aura', says Müller

in an interview in *Vrij Nederland* on August 5, 2000. 'It is based on precisely the same codes as are used by advertising agencies.' That was also the reason that Müller's project was seized upon by the ADCN, the Art Directors Club Netherlands, to become the subject of a two-week long, large-scale media offensive. Its high point was an appearance in an advertising spot from Compaq during the pause in the World Cup final

between France and Italy. Football loving Netherland was addressed frankly by Müller via television: 'Some people are pilots. I am a friend.' Right in the solar plexus, precisely as advertisers like to see it.

The friendship project is still running, now via the website www.uwnieuwstevriend.nl. Among other things, there are all sorts of paraphernalia for sale there, such as cute little pillows in the shape of a heart, with the text (in Dutch), 'I know Gijs Müller personally.'

In his work Müller is active in an experimental area where art and media interface. The media – newspapers, magazines, television, internet are his exhibition space. 'What good is it just sitting in your studio? I want to reach a mass audience, from Assen to Rodeschool'. His preference would be to appear on the cover of a magazine, as he did last year on the cover of *Man*. All these media appearances confirm the image of Müller as a self-made man – just as every artist is. But Müller the artist is concealed behind an alter ego in which the person of Müller is perhaps recognisable, but that more than anything else takes its shape thanks to the media. For the project on which he is working in the framework of BijlmAIR, Müller has constructed a new alter ego. During his stay in the Bijlmer he drew his inspiration not so much from the many (110) cultures that

have found refuge there, as from the codes of the Bijlmer's youth. They revolve in what, in social policymaker's jargon, is called a 'deprived' position. In Müller's own impression that radiates an aura of powerlessness, which clashed totally with his outlook as he so arrestingly expressed it in 'Your Newest Friend'. In one way or another he wanted to set an example. The result of his stay in the Bijlmer has taken the shape of sport. 'I have decided to go out and prove something, to show that in this country you can create opportunities if you set out your own conditions. I want to record a concrete performance that everyone understands: I am going to run the marathon.' The goal is to manifest himself as a sports hero, an easily recognisable model on which others can reflect themselves.

For three months now Müller, who has no sports background whatever, has been training to actually run the marathon and thus prove that with the necessary persistence and drive the well-nigh impossible can be made possible. Müller will have his self-imposed marathon session end at the brand new (but still little used) athletics facility near the Kleiburg flats in the Bijlmer. The date of this remarkable event has been set for May 26. Müller would not be Müller if he did not also focus attention on this in the form of arresting images that refer to advertising expressions. But aside from the presence of the media, it is also his primary intention that his marathon will be a real public event: 'My finish will be the triumph of the audience.' In cooperation with various sponsors and advertising agencies, there will also be a publication in which Müller's triumph will be recorded in arresting images.

Opportunity I Am, as the project is called, fits totally into Müller's oeuvre in

terms of style: polished and at the same time provocative, attention-grabbing but also piquing curiosity. Opportunistic as he is – at least that is the image he projects – Müller has been able to bend the commission in the framework of BijlmAIR to his own purposes. The commission is to produce work as a result of the stay in the Bijlmer 'that takes its cue from the multicultural society of Amsterdam Southeast. This commentary can reflect the society at one or more levels: urban planning, social or community, biologically, anthropologically, economically, historically, etc. The city of Amsterdam Southeast will serve as a source of inspiration.' That is the foundation of the cooperative agreement between Stedelijk Museum Bureau Amsterdam and Artotheek Zuidoost (southeast). The selection of artists who will reside in the Bijlmer is made by a committee of five. Through 2004 there will be two artists per year selected for this. Graham Harwood, of the English artists' initiative Mongrel, preceded Müller. His work period in the Bijlmer resulted in an SMS project in cooperation with the local radio, which began last summer during the Kawkoe Festival. At this moment the pair Edwin Janssen/-Tracey McKenna are in residence in the studio dwelling in the Millingenhof. The cooperative agreement between Bureau Amsterdam and Artotheek Zuidoost/The New Podium, which is located on the Bijlmerdreef, is a direct result of the request from the city of Amsterdam to enter into distinctive 'alliances' with art institutions in the time to come. Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, a branch of the Stedelijk Museum, has an artistic programme that is oriented toward the very latest and little known developments in contemporary art, while

with its activities the Artotheek on the other hand attempts to address as wide and differentiated an audience as possible. In part, BijlmAIR arose from a great fondness for experimenting with possibilities for reaching new segments of the public. Gijs Müller, *Opportunity I Am*, May 26, 2002, Finish about 4:00 p.m. For more information: Artotheek Zuidoost, +31 (0)20 691 1322. See also www.uwnieuwstevriend.nl, opportunity.i.am, and www.smba.nl

Jelle Bouwhuis

Biografie

MATTI BRAUN
1968, Berlijn

Hochschule für bildende Künste Braunschweig en Städelschule Frankfurt am Main, 1989-1996

SOLOTENTOONSTELLINGEN

1991 *Adolf Hitler*, Installaties en happenings, Friesenwall 116a, Keulen
1995 *Jussila*, Jörn Bötnagel Projekte, Keulen
1996 *Sonne, Farben, gute Laune*, Luis Campaña, Keulen
1997 *Sonne, Farben, gute Laune 2*, Reinhard Hauff, Stuttgart
1998 *Sonne, Farben, gute Laune 3*, Brigitte Weiss, Zürich; *Bali*, Luis Campaña, Keulen
1999 *Edo*, Schipper und Krome, Berlijn
2000 *Ghor*, Kunsthalle St. Gallen, St. Gallen; *Bali, Edo, Ghor*, Galerie der Stadt Schwaz, Schwaz

GROEPSTENTOONSTELLINGEN

1991 *Virtuosen vor dem Berg*, Galerie Grässlin-Ehrhard, Frankfurt am Main; Galerie Bleich - Rossi, Graz
1994 *Come on R.*, Luis Campaña, Keulen
1995 *Seasons greetings*, Galerie Leccese Sprüth, Keulen
1997 *Ein Stück vom Himmel - Some kind of Heaven*, Kunsthalle Neurenberg; *Was nun*, Schipper und Krome, Berlijn, Lotta Hammer Gallery, Londen; *Matti Braun/ Pia Greschner/ Christoph Keller/ Les Schliefler*, Schipper und Krome, Berlijn; *Deutschlandbilder*, Martin-Gropius Bau, Berlijn; *Überraschung (Surprise II)*, Kunsthalle Neurenberg
1998 *Stefan Banz, Cosima von Bonin, Matti Braun*, Kunstraum Kreuzlingen, Zwitserland; *Le future du Passe*, le Frac, Languedoc-Roussillon;
1999 *Konstruktionszeichnungen*, Kunstwerke, Berlijn; *Anarchitektur*, De Appel, Amsterdam; *Superca...*, Stedelijk Museum Bureau Amsterdam;

German Open, Kunstmuseum Wolfsburg 2000 *Dinge*, Haus der Kunst, München; *Museum City Project*, Fukuoka, Japan
Waiting, Mjølby Konstgard, Zweden; Galleria Sales, Rome
2001 *Wertewechsel*, Museum für Angewandte Kunst, Keulen; *Tirana Biennale 1*, Tirana, Albanij; *ARS 01*, Kiasma, Museum of Contemporary Art, Helsinki

SAMENWERKINGEN

1998 *Liar, Liar*, met Heike Beyer, BQ, Keulen
2001 *Sex, vom Wissen und Wünschen*, met Curtis Anderson, Heike Beyer, Rosemarie Trockel en Astrid Wege, Deutsches Hygiene Museum, Dresden

PROJECTEN

1999 *Runder Tisch für G8-Gipfel*, Museum Ludwig, Keulen

Lezing

Qver Ido en Idocultuur
Door Hans Stuifbergen,
Ido-Info Nederland
Donderdag 13 juni 2002,
20.00 uur
Aanmelden: 020 4220471
Toegang: € 2,50

In Amsterdam Zuidoost

Gijs Müller, *'Opportunity I Am'*, 26 mei 2002, finish om 16.00 uur atletiekbaan stichting sportcomplex Fort Kraaiënest, metro Kraaiënest, Bijlmermeer. Projekt in het kader van *BijlmAIR*, een samenwerking tussen Bureau Amsterdam en Artoteek Zuidoost.

In het ICA London

De Rijke De Rooij, '3 Films'
31 mei - 7 juli 2002
Eerste Britse solotentoonstelling van het Amsterdamse kunstenaarsduo, georganiseerd door Bureau Amsterdam.

Nieuwsbrief

U kunt zich abonneren op de Nieuwsbrief van Bureau Amsterdam. Als u € 11,35 overmaakt op girorekening 4500092 t.g.v. Dienst Museum voor Moderne Kunst te Amsterdam onder vermelding van 'Nieuwsbrief Bureau Amsterdam' krijgt u de Nieuwsbrief een jaar lang toegestuurd. U ontvangt dan tevens de uitnodiging voor de openingen.

Schrijf in op de gratis Engelstalige *Digital Newsletter* van Bureau Amsterdam via www.smba.nl

Colofon

Samenstelling tentoonstelling en redactie Nieuwsbrief: Martijn van Nieuwenhuyzen
Tekst: Rob Tufnell
Assistentie/PR: Bart van der Heide
Secretariaat: Jan Meijer
Assistentie secretariaat: Christina Küster, vrijwilliger
Vormgeving: Mevis & Van Deursen
Druk: Rob Stolk, Amsterdam
Vertaling: Rien Verhoef en Hans Stuifbergen
Met dank aan: BQ, Keulen; Institut für Auslandsbeziehungen, Stuttgart.

ifa Institut für Auslandsbeziehungen e.v.

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam
Rozenstraat 59
1016 NN Amsterdam
tel. +31 (0)20 4220471
fax. +31 (0)20 6261730
e mail: mail@smba.nl
internet: www.smba.nl
geopend van di t/m zo,
11.00 - 17.00 uur

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam is een activiteit van het Stedelijk Museum, mogelijk gemaakt door de Gemeente Amsterdam en de Stichting DOEN (postcode-loterij /sponsoringoloterij).

Volgende tentoonstelling
JIM, KENNY AND FRANCES
30 juni - 18 augustus 2002
Gastconservator:
Maxine Kopsa